

พลิกมุมมองเวียดนาม จากคู่แข่งเป็นคู่ค้าสำคัญ

โดย นางขวัญใจ เตชเสนสกุล

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

จากมูลค่าส่งออกของไทยในช่วง 8 เดือนแรกปี 2560 ที่ขยายตัว 8.9% หากพิจารณาในรายละเอียด มีสิ่งหนึ่ง ที่สะดุดตาผู้เขียนเป็นอย่างมาก คือมูลค่าส่งออกของไทยไปเวียดนาม ที่ปัจจุบันเวียดนามได้ก้าวขึ้นมาเป็นตลาด ส่งออกสำคัญอันดับ 6 ของไทย ตามหลังเพียงแค่ตลาดส่งออกหลักเดิมอย่างจีน สหรัฐฯ ญี่ปุ่น EU และฮ่องกง และ กลายมาเป็นตลาดส่งออกอันดับ 1 ของไทยในอาเซียน ซึ่งถ้าหากย้อนหลังกลับไปเมื่อ 5 ปีก่อนในปี 2555 เวียดนามขณะนั้นยังเป็นเพียงตลาดส่งออกอันดับ 10 ของไทย และเป็นอันดับ 4 ในอาเซียน ตามหลังทั้งมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์

เป็นที่ทราบกันดีว่าเวียดนามเป็นประเทศที่เศรษฐกิจขยายตัวสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก ที่ระดับ 6-7% ต่อปี ซึ่งส่งผลดีต่อการส่งออกโดยรวมของไทยไปเวียดนามตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องดื่ม และยานยนต์ ที่ได้านิสงค์จากรายได้และกำลังซื้อของชาวเวียดนามที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม นอกจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่โตเร็วดังกล่าวแล้ว ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมายังมีปัจจัยเร่งที่ขับเคลื่อนให้ เวียดนามกลายเป็นหนึ่งในตลาดส่งออกสำคัญของไทยที่มาแรงที่สุดในตอนนี้ ได้แก่

การยกระดับภาคการผลิตของเวียดนามสู่การเป็นฐานการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง จากใน ปี 2555 ที่เศรษฐกิจเวียดนามยังคงพึ่งพาอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานเป็นหลัก โดยเฉพาะสิ่งทอและเสื้อผ้า สำเร็จรูป ซึ่งถือเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ของเวียดนามด้วยสัดส่วนราว 15% ของมูลค่าส่งออกรวม อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจเวียดนามที่ขยายตัวต่อเนื่อง ประกอบกับจำนวนแรงงานที่มีมาก ทำให้เวียดนามกลายเป็นประเทศที่ เนื้อหอมที่สุดแห่งหนึ่งสำหรับนักลงทุนต่างชาติ โดยบริษัทข้ามชาติชื่อดังของโลกหลายแห่งได้ย้ายฐานการผลิต เข้าไปยังเวียดนาม ไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก เคมีภัณฑ์ และปิโตรเคมี ทำให้ โครงสร้างภาคการผลิตและส่งออกของเวียดนามเปลี่ยนไปอย่างชัดเจน โดยในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2560 สินค้า ในกลุ่มผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ได้กลายเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ของเวียดนามด้วยสัดส่วนกว่า 30% ของมูลค่า ส่งออกรวม ขณะที่สินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกและเคมีภัณฑ์ แม้จะยังมีสัดส่วนไม่มากแต่มูลค่าส่งออกก็เพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว ซึ่งจากโครงสร้างการผลิตของเวียดนามที่เปลี่ยนไปดังกล่าวส่งผลดีต่อการส่งออกของไทยไปเวียดนาม โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าทุนและวัตถุดิบชั้นกลาง ไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักร ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เม็ดพลาสติก ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว

เป็นประตูการค้าสู่ตลาดจีน นับตั้งแต่ประธานาธิบดีเจิ่นด่ายกวางขึ้นรับตำแหน่งประธานาธิบดีคนใหม่ ของเวียดนามในช่วงต้นปี 2559 ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและเวียดนามเริ่มดีขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะด้านการค้าที่จีน และเวียดนามมีนโยบายร่วมกันในการเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดน ผ่านมาตรการต่างๆ อาทิ การพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานไม่ว่าจะเป็นถนน คลังสินค้าบริเวณชายแดน รวมถึงด่านชายแดน ไปจนถึงการทำข้อตกลงการค้าชายแดน เวียดนาม-จีน (Vietnam-China Border Trade Agreement) ในปี 2559 เพื่อลดขั้นตอนและอำนวยความสะดวกใน การขนส่งสินค้าบริเวณชายแดน ซึ่งมาตรการต่างๆ ทำให้เวียดนามกลายเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าที่สำคัญจากไทยเข้าสู่ ตลาดจีน โดยเฉพาะผลไม้ที่ได้ประโยชน์จากระยะเวลาขนส่งที่เร็วขึ้น ทั้งนี้ มูลค่าส่งออกผลไม้จากไทยไปเวียดนาม ในปี 2559 และในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2560 ขยายตัวสูงถึง 68% และ 231% ตามลำดับ จนทำให้ผลไม้กลายเป็น สินค้าส่งออกอันดับ 1 ของไทยไปเวียดนาม ซึ่งผลไม้ส่วนใหญ่จะถูกส่งออกไปยังจีน

ประจักษ์พยานดังกล่าว ทำให้ภาพการมองเวียดนามในฐานะของการเป็น “คู่แข่ง” กำลังพลิกโฉมไปสู่ เวียดนามในฐานะ “คู่ค้าสำคัญ” ที่เด่นชัดขึ้นในเกือบทุกกลุ่มสินค้า ตั้งแต่สินค้าเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าทุน ไปจนถึงวัตถุดิบชั้นกลาง เช่นเดียวกับโอกาสด้านการลงทุนที่ยังเปิดกว้าง โดยเฉพาะปัจจุบันที่เวียดนามกำลังอยู่ใน ช่วงเปลี่ยนโครงสร้างภาคการผลิตไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง ซึ่งหลายอุตสาหกรรมผู้ประกอบการไทย มีความเชี่ยวชาญและมีศักยภาพในการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ หรือปิโตรเคมี เป็นต้น